

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

NÁZEV PRÁCE: FENOMÉN TANEČNÍHO DIVÁKA V AVANTGARDĚ

AUTOR: MICHAELA RÁKOSOVÁ

Bakalářská práce Michaely Rákosové *Fenomén tanečního diváka v avantgardě* si klade za cíl stanovit specifika recepce avantgardního moderního tance. Třebaže autorka věnuje velkou pozornost dějinnému vývoji tance, její ambice jsou především teoretické.

V první části autorka podává přehledný průřez dějinami tanečního umění od dvorských tanců XVI. století až po avantgardu počátku 20. století. Na konkrétních příkladech představuje zásadní stylistické postupy, a připravuje si tak půdu pro odlišení klasického baletu od moderního tanečního umění, jemuž se bude věnovat v dalších částech práce. Ve druhé kapitole se již zaměřuje na specifika avantgardy a zavádí hlavní pojmový pilíř práce, kterým je pojem „performativita“. Zároveň zde provádí (opět spíše historický) exkurz k výtvarnému umění a ke znázorňování pohybu u El Greca, Matisse aj. Ve třetí části se dostává k vlastním teoretickým názorům: chce ukázat, v čem se divák avantgardního tance tak výrazně odlišuje od diváka klasického, viz kapitoly 3.1. – 3.3. V poslední části práce pak autorka aplikuje specifika recepce avantgardního tance, které si stanovila, na konkrétním baletu *Parade* z r. 1917, jež je společným dílem Erica Satieho, Jeana Cocteaua a Pabla Picassa.

Práce je dobře vystavěná, kvalitně napsaná a má zdařile vymezené téma. Považuji za správné, že se zkoumání omezuje jen na recipientský pól; tím je práce přehlednější a vyhovuje i krátkému žánru bakalářské práce. Autorka má k příslušné problematice autentický vztah, což nevyplývá jen ze závěru, v němž se zmiňuje o vlastním chystaném představení, ale především z citlivého zpracování konkrétního materiálu. Nejpřesvědčivější je právě tam, kde se jedná o popis konkrétních děl, uměleckých postupů a jejich významu pro vývoj tanečního umění (i když i tady najdeme rozpačitosti, zejména tam, kde se uchyluje k analogiím s výtvarným uměním; jistě bychom našli více předmoderních malířů, kteří „navozují pocit pohybu v obraze“ než jen autorčina oblíbenec El Greca, srov. s. 32).

Největší slabiny textu ovšem vidím v teorii, a vzhledem k tomu, že hlavním cílem práce má být vymezení základních specifik recepce avantgardního umění, což je cíl výsostně teoretický, jde o slabiny závažné. Pojem „performativita“ či také „performativní obrat“ má v práci, jak autorka sama zdůrazňuje, tvořit stěžejní oporu. V celém textu však není jasně a dostatečně

zřetelně definován. Píše se zde jen vágně o aktivní spoluúčasti diváka (s. 30) a podobně neurčitě formulovaném „splývání aktéra a diváka“ (s. 31). M. Rákosová píše, že autorem pojmu je John Austin, ale cituje jen ze sekundárního zdroje (s. 31). Pokud jde ale o stěžejní pojem práce, měl by být jasně vyložen a vztažen k primární literatuře, tedy k Austinově *Jak něco dělat slovy*.

Na s. 31 odkazuje M. Rákosová na A. C. Danta a jeho studii „Konec umění“. Její dvouvěťá interpretace je naprostým nepochopením toho, o co A. C. Dantovi jde. Buď si Dantův text měla pečlivě přečíst a příslušnou teorii obšírněji vyložit, anebo jej zcela vynechat; v textu totiž nehraje zásadní roli. Podobně je tomu s využitím pojmu hry u H.–G. Gadamera. Autorka sice správně tuší, že tímto pojmem Gadamer uvažuje o hlubším propojení či „splývání“ diváka a díla, ale Gadamer v žádném případě neobhazuje avantgardu. Snaží se naopak ukázat hlubší základ, který by přemostil radikální rozdílnost mezi tradičním uměním od antiky po 19. století a moderním uměním 19. a 20. století. Hra stejně jako další pojmy symbolu a slavnosti mají být společným jmenovatelem umění napříč různými dějinnými etapami a přiléhavě vystihnout zkušenost s uměleckým dílem bez ohledu na to, zda jde o umění tradice či moderny.

K práci mám několik otázek a rád bych, aby autorka na ně při obhajobě odpověděla:

(1) Vyjasněte, jak chápete pojem „performativita“, příp. „performativní obrat“, a jak má práci sloužit? (2) Vyjasněte krátkou poznámku vztaženou k A. C. Dantovi, jakým způsobem jste chtěla využít tohoto autora ve své práci? (3) Pokud není Gadamerovým cílem pojem hry aplikovat výlučně na avantgardní umění, dalo by se s jeho náhledy ve vaší práci přesto pracovat?

Bakalářskou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit mezi známkou **velmi dobře** a **dobře**.

V Praze dne 3. června 2023

Mgr. Felix Borecký, Ph.D.